

TAIDEYLIOPISTON AUDITOINTI

Tekijät **Hanna-Leena Pesonen, Antti Huntus, Julia Rapo, Rasmus Vuori, Mirella Harri & Mira Huusko**

Auditointivuosi **2024**, Karvin julkaisu **19:2024**

Kieli **Suomi**

ISBN **978-952-206-880-4 pdf**

1.1 Koulutuksen suunnittelu

- Korkeakoulun itsearviointi

Strategia suuntaa koulutuksen kehittämistä

Tehtävämme on mahdollistaa opiskelijoidemme kasvu korkeatasoisiksi ja laaja-alaisesti ajatteleviksi taiteilijoiksi ja muutoksentehtäjäiksi. Koulutamme taiteilijoita, taidealojen opettajia ja kasvattajia sekä muiden taidealojen ammattilaisia ja asiantuntijoita. Tohtorikoulutuksessa koulutamme korkeatasoisia, kansallisesti ja kansainvälisesti verkottuneita sekä luovaan ja kriittiseen ajatteluun ja työskentelyyn kykeneviä taiteilijoita ja tutkijoita.

Koulutuksen ajankohtaiset ja taiteenaloittaiset kehittämissuunnitelmat määrittävät strategiaa toteuttavissa toimintasuunnitelmissa. Opetussuunnitelmatyötä ohjaavat yliopistotasolla myös yhteiset opetussuunnitelmaperiaatteet sekä yliopistolainsäädännölliset dokumentit.

Perustutkintokoulutuksen opetussuunnitelmatyötä johtaa ja ohjaa koulutuksesta vastaava vararehtori tukenaan perustutkintokoulutuksen johtoryhmä. Perustutkintokoulutus suunnitellaan akatemioiden ja Avoimella kampuksella. Tohtorikoulutuksen osalta OPS-työtä johtaa ja ohjaa tutkimuksesta ja tohtorikoulutuksesta vastaava vararehtori tukenaan tutkimuksen ja tohtorikoulutuksen johtoryhmä. Tohtoriohjelmien opetus suunnitellaan akatemioiden huomioiden tutkimuksen fokusalueet sekä tohtorikoulutuksen yhteiset tavoitteet. Akatemioiden alumnit- ja taidekenttä ovat vahvasti mukana koulutuksen kehittämisessä, sekä yhteistyöprojekteissa että opintojaksojen toteuttajina.

Opetussuunnitelman hyväksyy koulutuksesta vastaavan akatemian johtokunta tai opetusneuvosto ja yhteisen akateemisen yksikön osalta yksikön ohjesäädännössä määritelty toimielin. (Koulutussäätö 36 §) Akatemioiden johtokunnissa on edustus professorien, keskiryhmän ja opiskelijoiden edustajista.

Opetuksen ja opetustarjonnan suunnittelu Taideyliopistossa

Taideyliopistonkoulutuksen ja opetuksen suunnittelun yleiset periaatteet ja prosessit on kuvattu yliopiston laatukäsikirjassa, ja ne koskevat sekä perustutkinto- että tohtorikoulutusta.

Opetussuunnitelmat perustuvat tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien kansallisen viitekehyksen mukaisesti taideohjelmien korkeimman tason osaamiseen ja monialaiseen tutkimukseen, ja kytkeytyvät tätä kautta eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen. Perustutkintokoulutuksen OPS-työssä on kiinnitetty huomiota osaamisperustaisuuteen, ydinainesanalyysin hyödyntämiseen ja osaamistavoitteiden laadintaan kandidaatti- ja maisteritutkinnoille, koulutusohjelmille sekä opintojaksoille. Kuormittavuutta on vähennetty selkeyttämällä opintojen rakennetta, opintojaksojen minimiopintopistemäärällä sekä opiskelijalta vaadittavan työmäärän arvioinnilla. Tohtorikoulutuksen OPS-työ käynnistyy myöhemmin strategiakauden aikana.

Opetustarjonta on laadittu siten, että opiskelijat voivat opiskella tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ja suorittaa opintonsa yliopistolain mukaisen tavoitteellisen suorittamisajan puitteissa. Opintojaksojen toteutusten suorittajat ja vastuuhenkilöt sekä opetus- ja suorituskielet ja arviointiperusteet kuvataan opetustarjonnassa ja opintojaksokuvauksissa. (KS 36§)

Opetuksen ja sen suunnittelun tueksi on laadittu yhteinen pedagogisia lähtökohtia -kokonaisuus opettajien käyttöön. Hyvinvoinnin toteutumista opetuksessa turvataan yhteisellä sanastolla sekä erilaisille kuormittavuuden ja opetusintensiivisyyden liittyvillä resurssilaskureilla.

Yhteinen suunnittelu koskee Taideyliopiston yleisopintoja sekä vapaasti valittavia, yhteisesti toteutettavia monitaiteisuuden ja akatemiarajat ylittämiseen kannustavia opintoja. 1.8.2024 voimaan tulevassa opetussuunnitelmassa on määritelty yliopiston yhteiset yleisopinnot (15 op). Sovitut läpäisyteemat (digitaalisuus, ekologinen ja sosiaalinen kestävyys, hyvinvointi ja kansainvälisyys) toteutetaan opintojaksoihin integroituina.

Kansainvälistyminen huomioidaan mahdollistamalla opiskelija- ja opettajavaihto sekä osassa opintojaksoista myös erimittaisia opintomatkoja. Kansainvälinen opiskelija-, opettaja- ja tutkijakunta lisää mahdollisuuksia kotikansainvälistymiseen.

Jatkuvaan oppimiseen liittyvän koulutustarjonnan suunnittelu nähdään mahdollisuutena osaamisen täydentämiseen tutkinnon jälkeen.

Ytimessä taiteellinen toiminta – TKI-toiminta limittyä arjen osaksi

Taiteellinen toiminta integroituu kiinteästi opetukseen. Iso osa opetuksesta tähtää taiteellisten tuotosten rakentamiseen, valmistamiseen ja esittämiseen, ja opetuksen tulokset tulevat näkyviksi konserteissa, näyttelyissä ja esityksissä. Korostamme taiteellista työskentelyä sekä opetus- että oppimismenetelmänä, ja opetus on tiiviin työelämäyhteyden kautta työelämätaitoja kehittävä, mutta myös kriittisesti tutkivaa ja alaa kehittävä. Laadukas ja henkilökohtainen

taiteellinen ohjaus on yksi yliopistomme vahvuuksista.

Taideyliopistossa tehty yliopisto- ja taidepedagoginen tutkimustieto kytketään koulutukseen tarjoamalla pedagogista koulutusta kaikille opettajille. Koulutuksen tutkimusperustaisuutta sekä tutkimustiedon kytkeytymistä koulutukseen on haluttu vahvistaa ja tuleva opetussuunnitelma nostaa tutkimuksellisuuden osaksi perustutkinto-opetusta aiempaa vahvemmin. Tutkimuksellisuus ja tutkimusperustaisuuden kehittäminen taideperustaisuuden rinnalle on myös kehityskohde, joka sisältää monia näkökulmia taiteiden- ja tieteidenvälisyyden vahvistamisesta maisteritutkinnon näyttäytymisestä selkeänä jatkumona tohtorikoulutukseen.

Vahvuudet

Työelämärelevanssi näkyy opinnoissa vahvana.

Yhteinen opetussuunnitelmatyö on ollut iso ponnistus, joka on mahdollistanut laaja-alaisempaa keskustelua taiteen alan yhteisistä osaamistarpeista ja aloja läpäisevistä teemoista.

Opetussuunnitelmatyön ja vuosisuunnittelun systemaattiset toimintatavat akatemiaossa.

Kehittämiskohteet

Työelämätaidot sanoitettava selkeästi osaamistavoitteissa.

Yhteistä opetussuunnitelmaprosessia tulee kehittää toimintatapoja, aikatauluja ja opetussuunnitelmien arviointia yhtenäistämällä sekä vastuita selkiyttämällä.

Perustutkinto- ja tohtorikoulutuksen OPSien yhteyden ja koulutusasteiden välisen siirtymän vahvistaminen.

1.1 Koulutuksen suunnittelu

- Auditointiryhmän arvio

Koulutuksen suunnittelu on strategista ja yhteisesti ohjeistettua

Taideyliopiston monikärkinen strategia on pohjana kolmen akatemian koulutusten suunnittelussa. Strategian kärjen mukaan Taideyliopisto mahdollistaa opiskelijoiden kasvun korkeatasoisiksi ja laaja-alaisesti ajatteleviksi taiteilijoiksi ja muutoksentekeijöiksi. Koulutuksen ajankohtaiset ja taiteenalakohtaiset kehittämislinjaukset määrittävät strategiaa toteuttavissa toimintasuunnitelmissa. Tutkinnot suunnitellaan perustuen Tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien kansalliseen viitekehykseen. Opetussuunnitelmatyössä on käytössä yhteinen pedagogisia lähtökohtia -kokonaisuus, opetussuunnitelmaperiaatteet ja yhteinen

opetuksen sanasto.

Koulutusohjelmilla on pääosin selkeät osaamistavoitteet. Yksittäisten opintojaksojen osaamistavoitteiden välillä on kuitenkin vaihtelua. Etenkin Kuvataideakatemia, mutta myös muiden akatemioiden, yksittäisten opintojaksojen osaamistavoitteet ovat vaillinnaisia ja kuvaavat enemmän opintojakson sisältöä kuin opintojaksolla tavoiteltavaa osaamista. Auditointiryhmä suosittelee, että kaikkien opintojaksojen osaamistavoitteet kirjoitettaisiin selkeästi ja osaamisperustaisesti, jotta opiskelijat tietäisivät, millaisia taitoja opintojakson aikana on tarkoitus oppia ja mistä opintojaksosta saatava arvosana muodostuu. Kun kaikkia osaamistavoitteita ei ole määritelty osaamisperusteisesti, opiskelijoiden ja henkilökunnan on vaikea arvioida niiden toteutumista ja asettaa osaamiselle arviointikriteereitä. Taideyliopiston oppimisympäristöt ovat monipuoliset ja ne tukevat korkean osaamistason saavuttamista ja saivat kiitosta sekä opiskelijoilta että opettajilta.

Opiskelijoille tarjotaan hyvät mahdollisuudet kansainvälistymiselle opintojen aikana, ja kansainvälisyys on pääasiassa huomioitu koulutusten suunnittelussa. Kaikki halukkaat opiskelijat pääsevät kansainväliseen opiskelijavaihtoon, ja kansainvälisyys kuuluu oleellisesti opintoihin. Toisaalta osa opiskelijoista koki, että pakolliset kurssit hankaloittavat vaihtoon lähtöä, ja käytännössä vaihto on osassa koulutusohjelmia vaikeaa erityisesti kandidivaiheessa. Auditointivierailun opiskelijatyöpajoissa opintojaksoilla tehtävät kansainväliset opetusprojektit nostettiin esiin onnistumisina. Huomattava osa Taideyliopiston opiskelijoista on kansainvälisiä opiskelijoita.

Strategian yleisten suuntien lisäksi Taideyliopistolla on käytössä jatkuvan oppimisen toimenpideohjelma, joka toimii strategisena suunnitelmana jatkuvan oppimisen tarjonnan ja palveluiden kehittämiseksi. Taideyliopiston jatkuvasta oppimisesta vastaa Avoin kampus. Avoimen kampuksen vuosisuunnittelu on osa yliopiston toiminnanohjausprosessia. Toimintasuunnitelmien mukaan Avointa kampusta on tarkoitus kehittää oveksi yhteiskuntaan. Avoimen kampuksen keskeisenä tavoitteena on myös toimia akatemia- ja taidealat yhdistävänä kohtaamispaikkana, joka tarjoaa joustavia, taiteidenvälisiä opintoja yliopiston tutkinto- ja jatkuvan oppimisen opiskelijoille. Avoimen kampuksen tuominen osaksi yliopiston toiminnanohjausprosessia tukee jatkuvan oppimisen tarjonnan strategista ja systemaattista suunnittelua ja arviointia osana yliopiston muuta toimintaa.

Opiskelijat osallistuvat eri koulutuksen suunnittelun työryhmiin ja ovat mukana eri päätöksentekoprosesseissa. Opiskelijatyöpajan mukaan Taideyliopistossa arvostetaan opiskelijoiden palautetta. Opiskelijoiden mukaan heillä on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa koulutusohjelmiinsa. Toisaalta opiskelijat kokivat välillä, että heidän näkemyksiään ja kokemuksiaan ei ole otettu riittävästi huomioon lopullisessa päätöksenteossa.

Sidosryhmien edustajien mukaan sidosryhmillä on keskusteluyhteys Taideyliopistoon koulutusten suunnittelussa. He olivat myös mukana opetussuunnitelman uudistamisprosessissa sisältöehdotuksilla. Osa sidosryhmien edustajista ei osannut kuitenkaan sanoa, millaisia muutoksia heidän ideoistaan ja toiveistaan on kehitetty koulutusohjelmiin esimerkiksi ekologisesta osaamisesta. Taideyliopisto voisikin pitää keskusteluyhteyden auki myös toiseen

suuntaan ja kertoa sidosryhmien edustajille, mitä kehittämisideoiden pohjalta on tehty.

Taideyliopistolla on selkeät opintojen mitoitushjeet ja opiskelijapalautejärjestelmällä seurataan opintojen mitoitusta. Opintojen kuormittavuuden vähentäminen oli yksi opetussuunnitelmauudistuksen keskeisistä tavoitteista ja opetussuunnitelmauudistuksessa on käytetty kuormittavuuslaskureita. Henkilöstötyöpajassa opettajat toivat esiin, että opintojaksojen linjakuus ja pitkät jatkumot, jossa opiskelijat syventyvät samoihin teemoihin, keventävät koulutusta ja tuovat siihen mielekkyyttä. Auditointivierailun haastateltavien mukaan opintojaksojen kuormittavuus suhteessa opintopisteisiin vaihtelee akatemioiden sekä opintojaksojen ja opettajien välillä, vaikka opintojaksot suunnitellaan noudattamaan kansainvälistä ECTS-opintopistejärjestelmää. Opintojen työmäärä yhtä opintopistemäärää kohti tulisi olla yhdenmukainen eri koulutusohjelmien ja akatemioiden välillä.

Yhteistä opetussuunnitelmatyötä voitaisiin tehdä vielä nykyistä kunnianhimoisemmin

Taideyliopisto on tarttunut opetussuunnitelmatyössä kunnianhimoisesti useisiin kehittämiskohtiin, vaikka opetussuunnitelmien yhdenmukaistaminen ja kehittäminen ei tulekaan valmiiksi yhdellä kertaa. Akatemiakohtaiset johtokunnat hyväksyvät opetussuunnitelmat sekä opetustarjonnan omassa akatemiassaan. Auditointivierailun haastateltavien mukaan opetussuunnitelmatyössä työelämänäkökulmien huomiointi toteutettiin koulutusohjelmissa, vaikka haastateltavat olisivat kaivanneet siihen mukaan myös yliopiston yhteistä näkökulmaa ja tukea. Eri koulutusohjelmilla oli auditointivierailun mukaan erilaiset mahdollisuudet ja osaamista käsitellä ja huomioida työelämänäkulmia osana opetussuunnitelman kehittämistä.

Auditointivierailun haastateltavien mukaan työelämän näkökulmien huomiointi on Taideyliopiston edustamilla taideoilla haastavaa, sillä taidealan työelämä on moninainen ja sirpaleinen. Keskeisenä työelämävalmiutena tuleekin opintojen aikana taiteellisen osaamisen rinnalle kehittyä resilienssiä ja innovointikykyä. Auditointivierailun haastateltavien mukaan osa opettajista opettaa osa-aikaisesti eri akatemioiden ja ovat muuten tiukasti kiinni yliopiston ulkopuolisessa työelämässä alansa taiteilijoina. Tämä tuo opetukseen vahvaa työelämänäkökulmaa ja taideammattilaisen arkea. Auditointivierailun haastateltavien mukaan yhteys taidekenttään on vahvaa kaikessa opetuksessa.

Auditointiryhmän mielestä on tärkeää pitää opetussuunnitelmatyön kehittämistavoitteet selkeänä ja jatkaa työtä niiden saavuttamiseksi tulevaisuudessa. Opetussuunnitelmatyöhön voisi ottaa seuraavalla kierroksella vielä nykyistä kunnianhimoisempia tavoitteita. Taideyliopisto työskentelee jo nyt aktiivisesti löytääkseen yhteisiä toimintaperiaatteita kolmen itsenäisen akatemian välillä. Auditointivierailun perusteella opetustyössä yhtenäistämisyrietykset, kuten yhteisten arviointikriteeristöjen kehittäminen ja yhteisen opetuksen järjestäminen, törmäävät sekä perinteisiin tapoihin toimia että käytännön hankaluuksiin. Akatemioiden itsenäisyydestä juontuvat yhteisen tekemisen ja uudistumisen esteet ovat arjen ja käytäntöjen yhteensovittamisen haasteita. Auditointiryhmän mukaan tilannetta voisi helpottaa riittävän

ajoissa käynnistettävä opetuksen suunnittelutyö, joka huomioisi erilaiset lähtötilanteet ja opetustoiminnan luonteen. Opetussuunnitelmia laadittaessa kaikille opiskelijoille yhteinen sisältö voitaisiin päättää ensin, kuten yhteiset kieliopinnot, ja vasta tämän jälkeen niiden ympärille rakentaa akatemiakohtainen opetus.

Koulutuksen tutkimusperustaisuuden kehittämistä tulee jatkaa

Taideyliopisto tuo esiin itsearviointiraportissaan kehittämiskohteena tutkimuksellisuuden ja tutkimusperustaisuuden kehittämisen taideperustaisuuden rinnalle sekä taiteiden- ja tieteidenvälisyyden vahvistamisen. Auditointivierailun henkilöstötyöpajaan osallistuneiden mukaan henkilöstön osaaminen on vahvasti taiteellisessa toiminnassa. Henkilöstötyöpajan mukaan tutkimuksen liittämistä perusopintoihin ollaan parhaillaan kehittämässä, mikä vaatii tutkimuksen ja opetuksen yhteyksien luomista esimerkiksi projekteissa. Kehittämiskohteeksi nostettiin opetukseen liittyvän tutkimuksen ja taiteellisen toiminnan suhde opetussuunnitelmaprosessiin ja erityisesti sen johtamiseen ja kehittämiseen.

Opiskelijatyöpajan mukaan osassa koulutusohjelmia, kuten pedagogisissa koulutusohjelmissa, tutkimus on vahvasti läsnä ja tukea on tarjolla tutkimuksesta kiinnostuneille opiskelijoille. Auditointiryhmä suosittelee, että Taideyliopisto vahvistaisi koulutuksen tutkimusperustaisuutta ja henkilöstön tutkimusosaamista vahvan taiteellisuuden rinnalle ja huomioisi koulutuksen suunnittelussa uusimman taiteellisen toiminnan rinnalla myös uusimmat alan tutkimustiedot. Auditointivierailun haastateltavien mukaan tutkimusopintojen määrä onkin jo lisääntynyt viime aikoina, ja uudessa opetussuunnitelmassa tutkimustaitoihin on kiinnitetty erityistä huomiota. Yliopisto on myös kiitettävästi tarttunut tutkimuksen ulkoisen arvioinnin palautteeseen. Esimerkiksi Kuvataideakatemiassa kehitetään tutkimuksen, tohtorikoulutuksen ja perusopetuksen kytköstä. Teatterikorkeakoulussa on käynnissä tutkimuksen vahvistamisprojekti, jonka myötä koulutusohjelmien tutkimusintressit ovat vahvistuneet ja useita tutkimushankkeita on vireillä.